



Correctievoorschrift HAVO

2021

tijdvak 1
11 mei
07.30 - 10.30 uur

Papiamentu

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk 2 juni elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Papiamentu HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Papiamentu HAVO eerste tijdvak 2021 kunnen maximaal 50 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 23 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Papiamentu beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Teksto 1 Edukashon online

- | | | |
|--|--|--------|
| 1 | maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none">• alinia 1: funshon 2• alinia 2: funshon 3 | 1
1 |
| 2 | maximumscore 1
ku Parti 3 / ku alinia 4-5 | |
| 3 | maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none">• bon konekshon ku e dosente• (diferente) studiante su bida / bida di (diferente) studiante | 1
1 |
|
<i>NB: Alleen de eerste 15 woorden beoordelen.</i> | | |
| 4 | maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none">• Di otro banda• kontrastivo | 1
1 |
| 5 | maximumscore 1
Studiante online tin poko konekshon ku dosente. | |
| 6 | maximumscore 1
<i>Kern van een juist antwoord:</i>
Tur dos ta duna un argumento kontra edukashon online. | |
| 7 | D | |
| 8 | maximumscore 1
enumerativo | |
| 9 | maximumscore 1
<i>Kern van een juist antwoord:</i>
E kurason di duna lès no t'ei (mas). / E konekshon (ya) no t'ei (mas).
(of andere vergelijkbare bewoordingen op basis van alinea 9) | |
| 10 | B | |

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 B

12 E

13 maximumscore 3

nr	frase	funshon
1	Enseñansa online ... famia propio.	ponensia
2	Ta evidente ... di universidat.	argumento
3	Pero sigui ... ku teknologia.	opheshon / konsekuensia
4	E aislamentu ... i ansiedat.	konsekuensia
5	Pa minimalisá ... ofresé online.	kondishon
6	Asina ta ... òf <i>minor</i> .	(konklushon) <i>al ingevuld</i>

Indien 5 termen juist 3

Indien 4 of 3 juist 2

Indien 2 of 1 juist 1

14 maximumscore 1

E ta indiká ku tur medaya tin dos banda (pero el a skohe di konsentrá riba e banda negativo). / E ta bisa ku tin kos positivo pero el a skohe di enfatisá kos negativo.

NB: Alleen de eerste 20 woorden beoordelen.

15 maximumscore 2

Drie van de volgende vier:

- desepshoná
- envolví
- preokupá
- realístiko

Indien 3 termen juist 2

Indien 2 of 1 juist 1

16 D

17 B

18 maximumscore 1

argumentativo (*persuasivo of konvinsente mag ook goedgeerekend worden*)

19 A

20 maximumscore 2

- for di perspektiva di e dosente (online) / e outor (ku ta dosente) 1

Vraag	Antwoord	Scores
	for di perspektiva di e studiante (online)	1
21	E	
22	maximumscore 1 den Parti 5	
23	maximumscore 2 - Evidensia di éksito di studiante ta oumentando. - Preferensia pa edukashon online ta oumentando.	1 1

Teksto 2 Bo kara komo kódigo personal

24 maximumscore 19

In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.

Fenómeno

(max 2p)

- Mas i mas ta usa rekonosementu di kara pa medio di téknika biométriko / teknologia/software di rekonosementu di kara 1
- komo método di identifikashon. 1

Funshonamentu

(max 3p)

- E sistema/Kòmpututer ta registrá, fiha i warda karakterístika di kara (di un persona), 1
- pa asina por determiná despues, si e persona ku mester identifiká 1
- ta kumpli ku un òf otro karakterístika wardá. 1

OF

- Ta warda e puntonan di midi úniko di hopi kara den un sistema di anotashon digital. 1
- Si un otro portrèt di e kara semehante pasa, 1
- kòmpututer por rekonos'é basá riba e sistema di anotashon digital. 1

OF

- Pa medio di skèn míles di kara, e sistema di kalkulashon 1
- sa kon kara di un persona ta mustra, i e por rekonosé kara 1
- ku el a yega di mira. 1

Ken i ku kua meta

(max 2p)

- Polis por usa rekonosementu di kara 1
- pa por identifiká sospechoso (di krímen mas lihé). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Bentaha

(max 3p)

- Bentaha ta ku kòmputer por traha ku kantidat enorme di dato. 1
- (Por traha masha lihé i esaki) ta redusí durashon di investigashon. 1
- (Ademas,) kòmputer ta mihó den rekonosementu di kara (ku hende). 1

Riesgo

(max 6p)

- (Pero) Rekonosementu di kara no ta infalibel. / Tin fayó den rekonosementu di kara. 1
- Esaki por hiba investigashon polisial den un direkshon robes. 1
- Otro riesgo ta ekspanshon di e funshon di e medida un pia un pia. / Polítiko lo por ke warda kara di tur siudadano den e banko di dato di polis (komo medida di seguridat). 1
- Esaki ta violá / ta violashon di privasidat (òf otro derecho fundamental di siudadano). 1
- Régimen diktatorial por us'é pa mantené e pueblo vigilá permanentemente. 1
- Aanduiding van opsomming, bijvoorbeeld Ademas, / Banda di esei, / Otro 1

Konklushon

(max 3p)

- Pues, ku rekonosementu di kara, bo por bai dos banda. 1
- Den pais eduká/desaroyá, e por hasi bida mas sigur/agradabel. 1
- Pero den man di régimen diktatorial, e por kousa bastante miseria. 1

OF

- Den pais eduká/desaroyá, rekonosementu di kara por hasi bida mas sigur/agradabel. 1
- Pero den man di régimen diktatorial, e por kousa bastante miseria. 1
- Lo bo por asta yam'é un fenómeno ku dos kara. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 19 scorepunten. De toepassing van de aftrekgeregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

t/m 209 wrd:	0 scorepunten aftrek	255 wrd en meer: 19 scorepunten aftrek
210 - 214: wrd	2 scorepunten aftrek	
215 - 219: wrd	4 scorepunten aftrek	
220 - 224: wrd	6 scorepunten aftrek	
225 - 229: wrd	8 scorepunten aftrek	
230 - 234: wrd	10 scorepunten aftrek	
235 - 239: wrd	12 scorepunten aftrek	
240 - 244: wrd	14 scorepunten aftrek	
245 - 249: wrd	16 scorepunten aftrek	
250 - 254: wrd	18 scorepunten aftrek	